

Cetti's Zanger neemt explosief toe

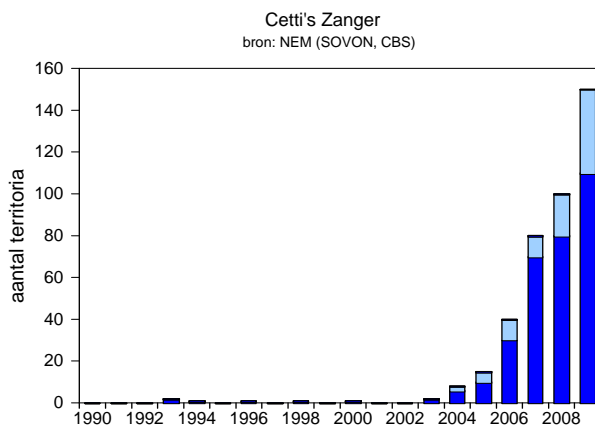
De Cetti's Zanger (Cettia cetti) is een enigszins saai-ogende bruine rietvogel die zich zelden laat zien, maar zich kenbaar maakt door zijn harde, explosieve zang. Het is een heel zeldzame soort die de afgelopen decennia in sommige jaren met slechts enige tientallen paren voorkwam in ons land en in andere jaren zelfs ontbrak als broedvogel. Maar daar lijkt verandering in te komen. Niet alleen zijn zang is explosief en hard, ook zijn aantalsontwikkeling is spectaculair te noemen. Een voorlopig overzicht voor 2009 laat een nieuwe recordaantal zien. Als echte zuiderling werd de Cetti's Zanger als een wintergevoelige soort beschouwd die na een strenge winter massaal het loodje zou leggen, maar de werkelijkheid is toch net iets anders. De aantallen nemen flink toe, ondanks de afgelopen winter die de koudste was in twaalf jaar. Zijn ze ineens winterhard geworden?

Goede voorjaarsberichten uit de Biesbosch

Staatsbosbeheer Biesbosch meldde in april dat het aantal Cetti's Zangers in de Biesbosch dit jaar sterk was toegenomen. Van oudsher is de Biesbosch het kerngebied van de soort in ons land. Schatte men in april nog dat het om zo'n 40 territoria ging, inmiddels is duidelijk dat het werkelijke aantal maar liefst 52 territoria bedraagt! Ook uit andere delen van het land bereiken SOVON berichten dat 2009 het beste jaar ooit voor de Cetti's Zanger beloofd te worden. Hoewel nog niet alle landelijke gegevens van dit jaar binnen zijn, lijkt het erop dat het totale aantal voor 2009 tussen de 110 en 150 zal liggen. Dat is een verrassende verdere groei ten opzichte van 2008 (80-100 territoria).

Wintergevoelig

De aantalstoename is des te opmerkelijker omdat deze bruine rietvogel als wintergevoelig te boek stond. Hij verdween bijvoorbeeld vrijwel geheel na de strenge winter van 1978/79. Na de afgelopen winter, de strengste in 12 jaar, maar historisch gezien niet meer dan een 'koude' winter, werd eigenlijk verwacht dat de Cetti's Zanger weer een pas op de plaats zou moeten maken. Het tegendeel is echter waar.

Figuur 1. Aantalsontwikkeling van de Cetti's Zanger in Nederland in 1990-2009 met minimum (in donkerblauw) en maximum (in lichtblauw) aantal. Bron: Netwerk Ecologische Monitoring (SOVON Vogelonderzoek Nederland, Centraal Bureau voor de Statistiek).

Voedselkwestie

Hoewel (nog) niet exact duidelijk is wat de oorzaken van deze toename zijn, zou het te maken kunnen hebben met biotoopverandering en verbetering van de voedselsituatie. Zo wordt gedacht aan toename van het aantal rupsen van (grotere) nachtvlinders die in de winter in het riet overwinteren en

als belangrijkste voedselbron dienen. Ook het feit dat wilgen steeds vroeger bloeien (tegenwoordig al in maart) en daarmee veel vliegende insecten aantrekken, levert extra voedsel op voor een standvogel als de Cetti's Zanger. Daarnaast was de afgelopen winter vooral in het oosten en zuidoosten van het land koud en bleef het wat milder in de regio waar de meeste Cetti's Zangers verblijven, het zuidwesten. Hoe het ook zij, deze ontwikkeling past wel in het beeld van een soort die baat lijkt te gaan hebben bij de klimaatverandering. Voorspeld is dat de soort zijn huidige leefgebied in Zuid-Europa zal gaan uitbreiden tot onze breedtegraad. De huidige toename is wellicht een voorbode voor een totale kolonisatie van de moerasgebieden in ons land. SOVON blijft de aantalsontwikkeling en de verspreiding van deze explosieve zanger nauwgezet volgen.

Meer informatie over de Cetti's Zanger staat op de site van SOVON Vogelonderzoek www.sovon.nl en is te lezen in SOVON-Nieuws, nummer 1- 2009 (www.sovon.nl/pdf/Sonie200901.pdf).